

KLASA 5A, LEKCJA - 26.03.2020r.

TEMAT: KRAJOBRAZ WYSOKOGÓRSKI TATR

PRZEKAZANIE WIEDZY:

1. **TATRY** to najwyższa część łańcucha **Karpat**. W łańcuchu tym także położone jest nasze miasto Myślenice. Postaraj się na mapie Polski, która znajduje się na końcu podręcznika do klasy V odszukać Tatry.
2. Najwyższa część Tatr ma charakter wysokogórski, dzieli się na **Tatry Wysokie (na wschodzie) i Tatry Zachodnie**.
3. Najwyższym szczytem Tatr jest znajdujący się całkowicie po słowackiej stronie **Gerlach (2654 m n.p.m.)**, który jest również najwybitniejszym szczytem Tatr (2355 m).
Najwyższym szczytem Tatr Polskich są **Rysy (2499 m n.p.m.)** znajdujące się na granicy Słowacji i Polski.
4. **Tatry Zachodnie** – najwyższy szczyt: Bystra (2248 m n.p.m.), po polskiej stronie: Starorobociański Wierch (2176 m n.p.m.). Najwyższym szczytem Tatr Zachodnich znajdującym się w całości w Polsce jest **Giewont (1894 m n.p.m.)**. **Krajobraz Tatr Zachodnich charakteryzuje się:**
 - zjawiskami krasowymi występującymi w wapieniach,
 - dolinami polodowcowymi np. Dolina Kościeliska
 - jaskiniami
5. **Tatry Wysokie** - budowane są **głównie z granitów** i obejmują najwyższe szczyty Tatr. Tylko tutaj występuje piętro turniowe.
Krajobraz Tatr Wysokich charakteryzuje się:
 - dużymi wysokościami względnymi i bezwzględными,
 - głębokimi dolinami
 - stromymi stokami
 - ubogą roślinnością lub jej brakiem w najwyższych partiach gór,
 - występowaniem charakterystycznych form skalnych: turnie, granie, żleby, stawy np. **Morskie Oko**.
6. Duże różnice wysokości bezwzględnej sprawiają, że w Tatrach zaznacza się piętrowy układ świata roślinnego:
 1. **pogórze** (do ok. 650 m n.p.m.) – gatunki identyczne jak na niżu.
 2. **regiel dolny** (do 1200–1250 m n.p.m.) – pierwotnie lasy złożone z jodeł pospolitych i buku zwyczajnego. Obecnie dominuje świerk pospolity.
 3. **regiel górny** (do 1500 m n.p.m.) – złożony głównie ze świerku

pospolitego. Górna granica regła stanowi jednocześnie górną granicę lasu. Rosną tu karlejące świerki pospolite, wierzba śląska, górską odmianą jarzębiny i **sosna limba**.

4. piętro kosodrzewiny (do 1800 m n.p.m.) – tworzone głównie przez kosodrzewinę z domieszką wierzby śląskiej. Z pierwotnej powierzchni kosówki pozostało jedynie ok. 50%, resztę wskutek gospodarki pasterskiej zajęły hale. Zwiększyło to zagrożenie lawinowe w górach

5. hale (do 2300 m n.p.m.) – obszar porośnięty niską trawiastą roślinnością. Niegdyś było to obszar intensywnie wykorzystywane gospodarczo jako pastwiska. Obecnie kontynuuje się kontrolowany wypas kulturowy na niektórych polanach.

6. piętro turni (powyżej 2300 m n.p.m.) – rosną tu między innymi mchy i porosty.

7. Zwierzęta które żyją w Tatrach to np.: świstaki, kozice, niedźwiedzie brunatne, wilki, rysie, jelenie. Z ptaków: orzeł i orliki, a w górskich potokach występują pstrągi.

Bardzo proszę po zapoznaniu się wiadomościami wykonać zadania w zeszytach ćwiczeń str.46/ćw. 1,2; str. 47/ćw. 3,4; str.48/ćw.5

Zadania zostaną sprawdzone po powrocie do szkoły.

Polecam również w ramach poszerzenia wiadomości 2 krótkie filmiki na YouTube: **5 Najpiękniejszych miejsc w Tatrach (4min 05s)**, [LINK](#)

10 Najpiękniejszych miejsc w Tatrach (10min 24s) [LINK](#)